Startnotitie Sport- en Beweegvisie Berkelland

Aanleiding
In de gemeenteraad is de wens uitgesproken om te komen tot een nieuwe (gemeentelijke) Sport- en Beweegvisie voor Berkelland. Met een visie en bijbehorende kaders ontwikkelen we voor de komende jaren een doelgerichte aanpak op de maatschappelijke opgaven die er liggen voor sport en bewegen, het bijbehorend vastgoed (accommodaties), mede in relatie tot het sociaal- en ruimtelijk domein.

In oktober 2020 hebben 80 maatschappelijke organisaties in Berkelland een handtekening gezet onder het Lokaal Beweeg- en Sportakkoord – 'Heel Berkelland Beweegt'. Deze samenwerking en participatie is een mooi voorbeeld van hoe speerpunten in beleid vanuit de samenleving kunnen komen. De drie centrale ambities binnen het Lokaal Sportakkoord zijn:
- Het realiseren van een toekomstbestendig sportlandschap;
- 18+ doelgroepen begeleiden naar passend sport- en beweegaanbod;
- Het laten opgroeien van een gezonde generatie.

Doelstelling en beoogd resultaat
De Sport- en Beweegvisie moet richtinggevend worden voor alle sport gerelateerde vraagstukken. Zowel daar waar bestuurlijke besluitvorming gevraagd wordt, als daar waar de samenleving, het verenigingsleven en de sportsector, inwoners motiveren om te bewegen en er gewerkt wordt aan toekomstbestendigheid. In algemene zin geeft de visie een beeld van waar we in de toekomst willen staan op het gebied van sport en bewegen. De visie geeft vervolgens antwoord geven op rollen en verantwoordelijkheden van de gemeente, maatschappelijke organisaties, verenigingen en inwoners. Om voldoende ruimte te bieden om naar het toekomstbeeld toe te groeien, denken we aan een periode tot 2030.
Binnen de visie wordt concreet gemaakt welke maatschappelijke doelstellingen en resultaten we willen behalen met de inzet van/op sport en bewegen en hoe we dit gaan monitoren. Daarbij hoort mogelijk ook een vernieuwd perspectief op subsidierelaties met maatschappelijke organisaties als verenigingen en exploitanten van zwembaden en sporthallen. Dit alles wordt zoveel als mogelijk samen met betrokken stakeholders uitgewerkt. De belangrijkste partijen hierin zijn de Sport Federatie Berkelland als vertegenwoordiger van de verenigingen, de accommodatie eigenaren en exploitanten en de stuurgroep (en partners) van het Beweeg- en Sportakkoord.

Over welke thema's hebben we het?
Sport en bewegen zijn een essentieel onderdeel binnen de samenleving. Een brede visie betekent dat we integraal kijken naar de waarde en functie van sport. In de visie kunnen daarom veel leidende thema's en uitspraken uit het Sportakkoord terugkomen. De thema's die in de sport- en beweegvisie onder andere terug zullen komen:

1. <u>Sport, bewegen en verenigingsleven als onderdeel van een sterke sociale basis</u>

We willen een sterke sociale basis voor Berkelland. Dit betekent vitale en leefbare kernen, 'positief gezonde' inwoners, een goede structuur aan algemene voorzieningen en een vitaal verenigingsleven.
- We zien de noodzaak van focus op preventie en een gezonde leefstijl en een verschuiving van aandacht voor zorg en ziekte naar *gedrag en gezondheid*. Sport, bewegen en het sociaal domein moeten elkaar versterken, op een 'evidence based' manier.
- Dit betekent dat we een beter inzicht willen krijgen in de *social return on investment* van sport en bewegen. Oftewel, de positieve waarde van sport en bewegen voor een leefbare en gezonde samenleving en wat de maatschappelijke en financiële opbrengst daarvan is.
- Een 'positieve gezondheid' gaat om meer dan alleen lichamelijk gezond zijn. In deze definitie zijn ook het mentaal welzijn, het ervaren van zingeving en maatschappelijke participatie belangrijke componenten.
- Voor sommige inwoners is een gezonde leefstijl minder toegankelijk of vanzelfsprekend, om wat voor reden dan ook. Het inclusief maken van sport en bewegen staat voorop. Gelukkig beginnen we niet vanaf nul.
- We willen een gezonde generatie laten opgroeien.
- Sport en bewegen hebben in Berkelland stevige wortels in lokale gemeenschappen en het verenigingsleven. We streven daarom naar een wijk- en kerngericht aanpak. We geloven in algemene principes met aandacht voor maatwerkoplossingen voor specifieke kernen.

- De inzet van combinatiefunctionarissen binnen de Brede Regeling Combinatiefuncties wordt mede vormgegeven vanuit bovenstaande onderwerpen.

2. Een toekomstbestendig sportlandschap dat bijdraagt aan maatschappelijke doelstellingen én voorziet in een veranderende behoefte van inwoners.
   We zien de samenleving en daarmee ook het sportlandschap veranderen. Dat vraagt iets van verenigingen en andere sportaanbieders, en biedt kansen voor ontwikkelingen en innovatieve ideeën.

- Sporten en bewegen hebben een andere waarde gekregen in de maatschappij. Er wordt steeds individueler en minder in groepsverband gesport. Mensen willen zich vaak niet meerjarig aan één club of sportvorm binden. Sinds de Coronapandemie heeft buitensport een vlucht genomen met een sterke verschuiving naar ongeorganiseerde vormen van sportbeoefening.
- Er is bij de jeugd een achteruitgang zichtbaar in de motorische vaardigheden.
- Verenigingsondersteuning moet doelmatig en bestendig zijn. Het is belangrijk dat kennis en expertise lokaal aanwezig en beschikbaar blijven. Mogelijk betekent dit dat we de opdrachtformulering aan de Sport Federatie Berkelland moeten door ontwikkelen.
- In Berkelland kennen we goede voorbeelden van de ‘open club’ gedachte waarin sport verder wordt geprofessionaliseerd. Structurele hybride samenwerkingsvormen tussen professionals en vrijwilligers van verenigingen lijken daarbij noodzakelijk.
- De subsidierelatie tussen gemeente en het veld verloopt nu op basis van ledenaantallen. Het subsidie instrument kan meer ingezet worden op het leveren van maatschappelijke prestaties (link met Sociaal Domein).
- Dit betekent dat we de subsidieregelingen voor sport gaan herijken. Dit zal een nieuw subsidiekader opleveren. We nemen hierin ook zaken als het Transformatiefonds sport en de structurele uitwerking van een passende OZB-compensatieregeling in mee.
- De sport- en beweegvisie kan tips of uitgangspunten meegeven om bij het inrichten van de openbare ruimte om ontmoeting, sporten en bewegen te stimuleren.

3. De sport- en beweegvisie bevat een kader voor de omgang met maatschappelijk vastgoed zoals sporthallen en zwembaden.
   Parallel aan de visie stellen we een Beleidskader Sportvastgoed op met daarin uitgangspunten voor de omgang met sport- en zwemaccommodaties, zowel in kwantiteit als kwaliteit van de voorzieningen.

- Er zijn diverse haalbaarheidsonderzoeken naar binnensportaccommodaties binnen kernen uitgevoerd. Dit geeft ons op lokaal niveau veel informatie. We streven naar een integraal toekomstbeeld voor heel Berkelland.
- We doen een brede inventarisatie om een integraal inzicht te krijgen in de structurele kosten voor binnensportaccommodaties en zwembaden.
- We maken een concreet uitvoeringsplan. De investeringsopgave binnen dit uitvoeringsplan vertalen we ook naar de gemeentelijke begroting en capaciteit.
- We streven naar efficiënte en passende exploitatiemodellen en duurzame relaties met verzelfstandigde stichtingen en/of commerciële partijen. We willen dat zowel het klein- als grootonderhoud in de exploitatie van deze accommodaties is opgenomen, met duidelijke afspraken over verantwoordelijkheden. De gemeentelijke exploitatiebijdragen en het vernieuwen van exploitatieovereenkomsten worden daarop dan geënt. Dit heeft als voordeel dat de optelsom van die exploitatiebijdragen precies inzichtelijk maakt wat sport en bewegen de gemeente in al zijn uitingsvormen jaarlijks kost.
- Daarbij hoort ook het duurzaam maken van het sportvastgoed passend bij de gemeentelijke ambities.

Inrichten proces en participatie
Het maken van een sportvisie gaat niet zonder een intensief participatietraject met betrokkenen uit de samenleving. Dit is wenselijk om draagvlak te creëren op de inhoudelijke thema’s. Ook is de benodigde kennis, expertise en uitvoeringskracht in de samenleving aanwezig. Daaromheen zijn er uiteraard ook nog stakeholders te benoemen.

Stakeholder	*Rol en verantwoordelijkheid*
Gemeente (college, ambtelijke organisatie)	- Werkt aan de hand van kaders een procesplan uit en voert dit uit. - Betrekt belangrijke stakeholders. Informeert stakeholders over voortgang en levert resultaat op. - Op onderdelen ondersteund door externe partij.
Gemeenteraad	- Kaderstelling (via startnotitie); - Volgen en controleren van proces; - Uiteindelijk besluitvormend.
Stuurgroep Lokaal Beweeg- en Sportakkoord	- Werkt mee in co-creatie; - Klankbord en adviserende rol.
Projectgroepen Lokaal Beweeg- en Sportakkoord	- Klankbord en adviserende rol; - Op onderdelen actief meewerken met ophalen en uitwerken van inhoudelijke thema's.
Maatschappelijke organisaties (verenigingen, onderwijs, zorg, welzijn, bedrijven, etc.)	- (Op onderdelen) betrokken om mee te praten en mogelijk ook mee te werken aan inhoud.
Sport Federatie Berkelland	- Adviseur op thema's; - Kennis en expertise inbrengen; - Rol als uitvoeringsorganisatie; - Tegelijk ook belangenbehartiger voor sportverenigingen.
Inwoners	- Worden hoofzakelijk betrokken via verenigingen en organisaties; - Kunnen zich mogelijk aanmelden om mee te praten tijdens expertmeetings; - Rol gemeente via BOB-model; - Via ter inzagelegging van eindproducten krijgt men de mogelijkheid tot het leveren van input.
Achterhoek in Beweging	- Adviseur op thema's; - Kennis en expertise inbrengen; - Verbinden van lokale en regionale inzet; - Ondersteuning op monitoring.

Tijdspad en planning

Periode	*Inhoudelijke activiteiten*
November 2022 - maart 2023	- Informatie ophalen via participatie met betrokken stakeholders (zie startnotitie). Hoofdzakelijk via expertmeetings op gerichte thema's. - Verwerken van informatie richting conceptvisie.
April/mei 2023	- Opleveren van concept sport- en Beweegvisie. - Afronding onderzoek sportvastgoed en opleveren van concept-Beleidskader, eventuele investeringsvraagstukken voor 2024 kunnen meegenomen worden in de PPN24. - Toetsing van conceptversie bij stakeholders en gemeenteraad. - Mogelijk ter inzage legging voor inwoners.
Mei/juni 2023	- Opleveren definitieve versie Sport- en Beweegvisie Berkelland en overgaan tot vaststelling door college en gemeenteraad.
September - december 2023	- Uitwerking vernieuwd subsidiekader sport in mogelijke samenhang met subsidies op welzijn en cultuur. - Vernieuwen exploitatieovereenkomsten ten aanzien van zwembaden en sporthallen.

Begin 2024	-	Opleveren nieuwe subsidiekader sport.

Heeft u nog vragen?
Dan kunt u contact opnemen met Gerran Protzman, opdrachtgever Sport. Hij is te bereiken op het telefoonnummer 06-18201012 en via het mailadres g.protzman@gemeenteberkelland.nl.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers drs. J.H.A. van Oostrum